

A 2019/2020. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
második forduló

MAGYAR IRODALOM

FELADATLAP

Munkaidő: 300 perc (feladatlap: 60 perc, zárthelyi pályamunka: 240 perc)
Elérhető pontszám: 100 pont (feladatlap: 20 pont, zárthelyi pályamunka: 80 pont)

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűkkel ki kell tölteni a versenyző adatait tartalmazó részt! A munkalapokra nem kerülhet sem név, sem más megkülönböztető jelzés, kizárólag a **versenyző kódszáma**, amelyet minden munkalapra rá kell írni!

Minden versenyző **csak az általa választott témához tartozó feladatlapot** oldja meg! A megoldáshoz íróeszközön kívül más segédeszköz (az alaplappal, vagy más forrás) **nem használható!** Javítás csak a hibásnak vélt szöveg áthúzásával és a jónak vélt megoldás fölé- vagy melléírásával történhet, kifestőt tilos alkalmazni! Durva vagy súlyos helyesírási hibáért pontlevonás jár. Az üresen hagyott részeket át kell húzni a dolgozatban!

A feladatlap beadása után a zárthelyi pályamunka elkészítéséhez íróeszközön kívül kizárólag a választott irodalmi mű (művek) szövege használható, egyéb segédanyag (kézirat, szakirodalom, jegyzet stb.) **nem**. Minden versenyzőnek az általa választott témában kell kidolgozni a pályamunkát a helyszínen kapott tisztázati lapokon!

A munka végén **minden dolgozatlapot a borítólapon** kell elhelyezni, és azzal együtt kell beadni.

.....

A VERSENYZŐ ADATAI

Kódszám:

A versenyző neve: oszt.:

Az iskola neve:

Az iskola címe: irsz. város

..... utcahsz.

1. A Pilinszky János költői világa című témakörhöz tartozó feladatlap**1. feladat**

Az alábbi táblázatba írja be a megjelenés éve alapján Pilinszky versköteteinek a címét!

Kötet cím	Megjelenés éve
1.	1946
2.	1959
3.	1970
4.	1972
5.	1974
6.	1976

Elérhető pontszám: helyes kötetcímenként 0,5-0,5 pont, összesen 3 pont.

2. feladat

Foglalja össze, hogyan kapcsolódnak az alábbi személyek Pilinszky János életművéhez!
(Válasza személyenként két helyes állítást tartalmazzon!)

József Attila

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Simone Weil

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Pierre Emmanuel

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 1-1 pont, összesen 3 pont.

3. feladat

Nevezzen meg négy folyóiratot, amelyekben Pilinszky János publikált!

.....

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 1 pont (0,5 pont nem adható), összesen 4 pont.

4. feladat

Az alábbi idézetek alapján ismerje fel a Pilinszky-vers címét, és nevezze meg a versszövegben megjelölt költői képet vagy alakzatot!

Versrészlet	A mű címe	Költői kép / alakzat
<u>Mint gyűrött gödör feneke a táj;</u> izzó hegek a káprázó homályban. Alkonyodik. Dermeszt a ragyogás, vakít a nap. Sosem felejttem, nyár van.		
Kilép a többiek közül, megáll a kockacsendben, mint vetített kép hunyorog rabruha és <u>fegyencfej</u> .		
Sehol se vagy. Mily üres a világ. Egy kerti szék, egy kinnfeledt nyugágy. Éles <u>kövek közt</u> árnyékom csörömpöl. Fáradt vagyok. Kimeredek a földből.		
Fejem fölé a csillagok <u>jeges tüzet</u> kavarnak, az irgalmatlan ég alatt hanyattdőlők a falnak.		

Elérhető pontszám: helyes válaszelemenként 0,5-0, 5 pont, összesen 4 pont.

5. feladat

A Pilinszky-életmű ismeretében értelmezze az alábbi háromsoros versben a csend-motívum jelentésteremtő szerepét! (Válasza három lényegi megállapítást tartalmazzon!)

Ez lesz

Oszlás-foszlás, vánkosok csendje,
békéje annak, ami kihűlt, hideg lett,
mindennél egyszerűbb csend, ez lesz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: helyes válaszelemenként 1-1 pont, összesen 3 pont.

6. feladat

Kányádi Sándor számos elődjét megidézte a *Sörény és koponya* kötetének *Históriás énekek odaátra* ciklusában. Mely szavak, kifejezések utalnak Pilinszky költői világára az alábbi versben? Választását egy-egy mondatban indokolja!

Elmaradt találkozás Pilinszky Jánossal

egyszer már majdnem sikerült
egyik verssorod csuhakötélén
mint artistáknak a trapézig
följutnom de láttam hogy te a
megváltás lassacskán kétezer
év óta egyre húzódó zűrös
utómunkálataival vagy el
foglalta szemérmesen és
megértő tisztelettel vissza-
ereszkedtem a porondra

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: helyes válaszelemenként 1-1 pont, összesen 3 pont.

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

Halál és megváltás Pilinszky János költészetében

2. A Zrínyi Miklós alakja Kölcsey Ferenc és Arany János értekező prózájában
című témakörhöz tartozó feladatlap

1. feladat

Fejtsd ki, mi a kapcsolat a megnevezett személyek, helyek és a költő Zrínyi Miklós között!

Vergilius:

.....

Kursanec:

.....

Csáktornya:

.....

Machiavelli:

.....

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 1-1 pont, összesen 4 pont.

2. feladat

Töltsd ki az alábbi, Zrínyi Miklós műveire vonatkozó táblázatot!

A mű címe	Műfaj	Téma
	epigramma-ciklus	
<i>Vitéz hadnagy</i>		

Elérhető pontszám: helyes válaszelemenként 1-1 pont, összesen 4 pont.

3. feladat

Válaszoljon az alábbi idézetekkel kapcsolatos kérdésekre!

A. „*Én az ki azelőtt iffiu elmével
Játszottam szerelemnek édes versével,
Küszködtem Viola kegyetlenségével:
Mastan immár Mársnak hangassabb versével.*”

a) Melyik Zrínyi-műből származik az idézet? (A helyes válasz 0,5 pontot ér.)

.....

b) Ki a 3. sorban megidézett Viola? (A helyes válasz 0,5 pontot ér.)

.....

B. „*A VII. osztályra marad az ó-, közép- és újkor. Pár ívnyi rövid extractust adok kezökbe, hogy az összefüggést lássák, s fel tudják mondani. De a súlypont itt is a felolvasásokra esik. (...) Zrínyiből bőven olvastatok, fejtegetve mindig. Munka, szavalás itt is foly. Hetenkint van három óra. - Kézikönyv lehet Lonkay I., de örömebb adom kezökbe Toldy Példatárát.*”

a) Kinek melyik művéből származik az idézet? (Helyes válaszelemenként 0,5-0,5 pont adható.)

.....

b) Hol és milyen céllal írta a szerző a művet? (Helyes válaszelemenként 0,5-0,5 pont adható.)

.....

C. „Epések lesznek talán szavaim; de keserű, kínos emlékezetek támadnak lelkemben. Mert gondolkodom a népről, mely Zrínyit, az írót, el tudta feledni; mely Faludit, míg élt, nem ismeré, mely Révairól hallani nem akart; mely Baróti Szabót és Virágot meg nem siratta; s melynek kebelében az ötvenhat évet szakadatlan munka közt eltöltött Kazinczy nyomorúsággal élt és holt.”

Ki az adott részlet szerzője, és mi a mű címe? (Helyes válaszelemenként 0,5-0,5 pont adható.)

.....

Elérhető pontszám: összesen 4 pont.

4. feladat

Röviden értelmezze Kölcsey *Parainesis* Kölcsey Kálmánhoz című művének alábbi idézetét! Zrínyi Miklós alakjának megidézésével milyen erényeket állított példaként Kölcsey unokaöccsének? (Elemzése két érdemi megállapítást tartalmazzon!)

„Hol az ember, ki magát a föld minden országainak szentelni akarván, forró szenvedelmet hordozhatna irántok keblében? Leonidás csak egy Spártáért, Regulus csak egy Rómáért, Zrínyi csak egy Magyarországért halhatott meg. Nem kell erre hosszú bizonyítás; tekintszívedbe, s ott leled a természettől vett tudományt, mely szerelmedet egy háznéphez s ennek körén túl egy hazához láncolja.”

.....

Elérhető pontszám: érdemi megállapításonként 1-1 pont, összesen 2 pont.

5. feladat

Az alábbi feladatok Arany János *Zrínyi és Tasso* című művéhez kapcsolódnak.

a) Milyen alkalomra írta meg Arany János a *Zrínyi és Tasso* című művét?

.....

Mi a fenti mű műfaja?

.....

(Elérhető pontszám: helyes válaszelemenként 0,5-0,5 pont, összesen 1 pont.)

b) Az eredetiség kérdését vizsgálva Arany János milyen szerzőket említ művében? Írjon legalább három példát!

.....

(Bármely jó megoldás elfogadható, amely az értekezés szövegével igazolható.
 Ha három szerző neve szerepel, adható 1 pont.)

- c) Arany János Zrínyi és Tasso eposzát összevetve különbségeket és hasonlóságokat állapított meg. A *Zrínyi és Tasso* című tanulmány alapján töltsse ki a táblázatot!

A prozopózió és az invokáció

Különbségek	Hasonlóságok

A természetfeletti hatalmak, csodás elemek szerepeltetése

Különbségek	Hasonlóságok

Az író és tárgya

Különbségek	Hasonlóságok

Isten üzenetének közvetítője az első énekben

Különbségek	Hasonlóságok

(Soranként 1 hasonlóság és 1 különbség megfogalmazása szükséges.
Elérhető pontszám: helyesen kitöltött soranként 1-1 pont, összesen: 4 pont)

Az 5. feladat összpontszáma 6 pont.

FIGYELEM!**A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:**

A költő és hadvezér Zrínyi megítélésének árnyalatai

Arany és Kölcsey értekező prózájában

3. Az Ottlik Géza: *Iskola a határon* című témakörhöz tartozó feladatlap**1. feladat****Ottlik Géza élete és művészete szorosan kötődött Budapesthez.**

- a) Mely művének a címe tanúskodik erről? Nevezze meg az alkotás műfaját! (Két helyes válasz esetén 1 pont. 0,5 pont nem adható.)

.....

- b) Emeljen ki az író életrajzából három olyan mozzanatot, amelyek ehhez a városrészhez kötődnek! (Három helyes adat esetén 1 pont adható.)

.....
.....
.....

Elérhető pontszám: összesen 2 pont.

2. feladat**Mi a kapcsolat Ottlik Géza és a megnevezett személyek és intézmények között?**
(Megoldásaiban legalább két-két válaszelem szerepeljen!)

Örley István –

.....

Vas István –

.....

Magyar PEN Club –

.....

Magyar Rádió –

.....

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 0,5 pont, összesen 2 pont.

3. feladat**Pótolja a hiányzó szót az Ottlik-művek címében!**

- a) A -rejtély
b) Minden
c) A - legenda
d) háztetők

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 0,5 pont, összesen 2 pont.

4. feladat

Mi a kapcsolat az *Iskola a határon* című regény és az alább felsoroltak között? Válaszát röviden fejtse ki!

1948 –

.....

Fischer Verlag –

.....

Trieszt –

.....

Robert Musil –

.....

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 1 pont, összesen 4 pont.

5. feladat

Fejtse ki, milyen jelentéstartalommal rendelkezik a címben szereplő *határ* kifejezés! (Értelmezése négy válaszletemet tartalmazzon!)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: helyes válaszletemenként 1 pont, összesen 4 pont.

6. feladat

Nevezzen meg négy, az Osztrák-Magyar Monarchiára utaló elemet a regényben!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

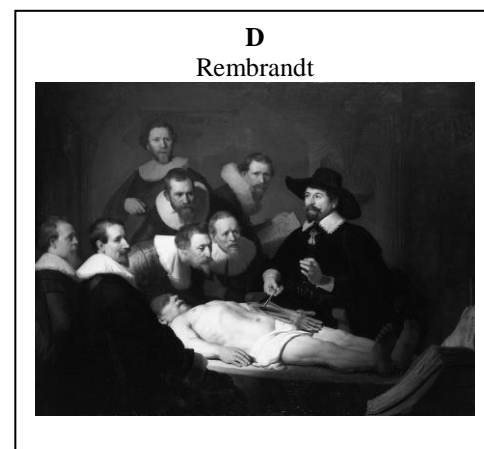
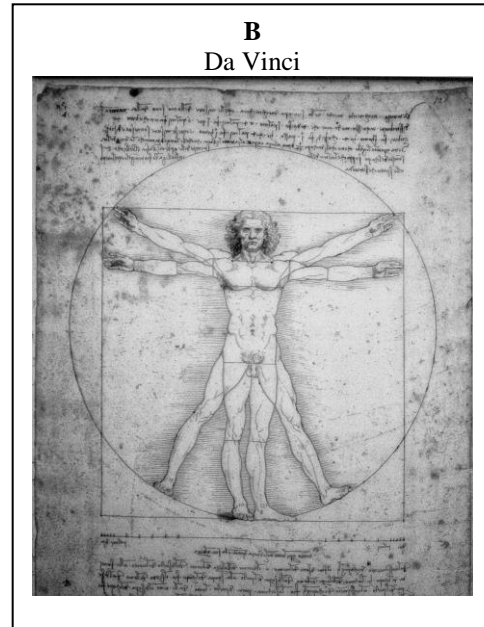
.....

.....

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 0,5 pont, összesen 2 pont.

7. feladat

Melyik két képzőművészeti alkotás hatott Both Benedekre és Medve Gáborra a kőszegi katonai alreáliskolában? Írja le a megoldás betűjelét, és nevezze meg a kiválasztott képzőművészeti alkotásokat!

Megoldás betűjele	Kép címe

Elérhető pontszám: helyes soronként 1 pont, összesen 2 pont.

8. feladat**Olvassa el az alábbi idézetet és válaszoljon a feltett kérdésekre!**

„Talán a szabadság sem helyénvaló kifejezés itt, mert többről van szó. Kötetlenségről, tehermentességről. Az érzékelés szabadságáról, hogy birtokba vehesse a világot. Ehhez nem elég annyi, hogy ne tartsanak számon, és ne tartsanak semmilyen módon rabságban, hanem még a lelkünk legtitkosabb szerkezetét is meg kell őrizni hozzá sértetlenül.” (Az elbeszélés nehézségei, Medve kézírata)

a) Mely magyarországi történelmi eseményre utal az idézetben kifejezett belső szabadság eszménye?

.....

b) Közvetlenül erre az eseményre nincs utalás a regényben. Mi ennek a jelentősége?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

**Elérhető pontszám: helyes válaszonként 1 pont, összesen 2 pont.
A második kérdésre adott minden egyéb helyes válasz elfogadható.**

FIGYELEM!**A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:**

A belső szabadság megteremtésének lehetséges útjai
az *Iskola a határon* című regényben

**4. A Csehov drámái (*Sirály, Három nővér, Cseresznyés kert*)
című témakörhöz tartozó feladatlap**

1. feladat

Hogyan kapcsolódnak az alább megnevezett személyek és helyszínek Csehov életéhez és művészetéhez?

Borisz Akunyin:

Gorkij:

Melihovo:

Szuvorin:

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 0,5-0,5 pont, összesen 2 pont.

2. feladat

Értelmezze röviden a csehovi dramaturgia alábbi fogalmait!

- párhuzamos monológ:

.....
.....
.....
.....

- művészdrama:

.....
.....
.....
.....

- „víz alatti áramlás”:

.....
.....
.....
.....

- komédia:

.....
.....
.....
.....

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 0,5-0,5 pont, összesen 2 pont.

3. feladat

„A Csehov-fordítások gyorsan megkopnak. Egyszerűségük modoros lesz, irodalmi, keresett, minden spontaneitást nélkülöző, s így egyre gyanúsabb a színházban. (...) A gyakorlat azt mutatja, hogy negyvenévenként valóban el is készül egy-egy új Csehov-fordítás.” (Tompá Andrea)

Nevezzen meg három Csehov-dráma fordítót az általuk lefordított színmű címével együtt.

fordító	műcím

**Elérhető pontszám: helyes párosítás esetén 1-1 pont, összesen 3 pont.
(0,5 pont nem adható.)**

4. feladat

Csehov mely színműveire vonatkoznak a következő megállapítások?

- a „kárba veszett szépség” drámája:
- a „lassú pusztulásra ítélt jobbra törekvésnek a drámája”:
- „játék a játékban” szerkesztési elv:
- „a változás elszenvedésének színházi költeménye”:

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 0,5-0,5 pont, összesen 2 pont.

5. feladat

„A szenvedő hős helyét mindinkább elfoglalja a szenvedő áldozat, a nemes, cselekvő hőst a passzív antihős.” (Walter Kaufmann)

A megadott színművek egy szereplőjét kiválasztva röviden igazolja vagy cáfolja W. Kaufmann állítását!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: három kifejtett, helytálló állítás esetén 1-1 pont, összesen 3 pont.

6. feladat

A. P. Csehov több műfajban is kiemelkedő alkotásokat írt. Nevezze meg az alábbi művek műfaját!

Mű	Műfaj
Mihaszna győzelem	
Ivanov	
Szahalín	
A 6-os számú kórterem	

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 0,5-0,5 pont, összesen 2 pont.

7. feladat

Vesse össze a francia klasszicista dráma és a csehovi dráma poétikai sajátosságait!

A francia klasszicista dráma	Szemponatok	Csehov drámái
	Téma, konfliktus	
	Cselekmény (akció), tér, idő, cselekmény kapcsolata	
	Szereplők	
	Szereplők beszéde (dikció)	

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 0,5-0,5 pont, összesen 4 pont.

8. feladat

A *Sirály* című mű szövegszerűen vagy a szituációs utalások szintjén párbeszédbe lép egy Shakespeare-művel.

a) Az idézett részletből kiindulva mely Shakespeare-darabról van szó?

„Hah, egy zsíros ágy nehéz szagú veritékében élni;
bűzben rohadva mézeskedni ott a szurtos almon...”

.....

b) Említsen egy másik párhuzamot a Shakespeare-művel!

.....

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 0,5-0,5 pont, összesen 1 pont.

9. feladat

A *Három nővér* című paródia (1979) hosszú időre visszavetette a Csehov-mű bemutatása iránti kedvet a magyar színházakban. Mit gondol, mi lehetett ennek az oka? Véleményét röviden fejtse ki!

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Elérhető pontszám: helytálló állításonként 0,5-0,5 pont, összesen 1 pont.

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

Az önmegvalósításra való képtelenség megjelenítése
a Csehov-drámák szereplőinek sorsában (*Sirály, Három nővér,*
Cseresznyés kert)